

1876

MOLIÈRE

EL CASAMENT PER FORSA

Comèdia en un acte

traducció de

SALVADOR VIBAREGUT

Preu: Una Pesseta

ST. CASARIENT
PER FORSA

1800

EL CASAMENT PER FORSA

MOLIÈRE

EL CASAMENT PER FORSA

Comedia en un acte,

traducció de

SALVADOR VIGAREGUT

Estrenada en el Teatre de Novetats (TEATRE INTIM) la nit
del 10 de Mars de 1903.

BARCELONA
IMPREMTA DE SALVADOR BOÑAVÍA
CARRER DE PETRITXOL 2.

1907.

REPARTIMENT

PERSONATGES

ACTORS

DORIMENA	Sra.	<i>Goula.</i>
SGANAREL.	Sr.	<i>Llano.</i>
SENYOR GERONI	»	<i>Castells.</i>
DOCTOR PANCRACI	»	<i>Puiggart.</i>
DOCTOR MARFURÍ.	»	<i>Gatuellas.</i>
LICAST.	»	<i>Cunill.</i>
ALCANTOR.	»	<i>Campmany.</i>
ALCIDAS	»	<i>Pujol.</i>

Direcció: **Adrià Gual.**

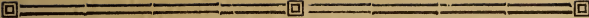
Tal com se presenta al públich aquesta obra,
ta, ve desempenyantse en el **Teatre Principal**,
baix el següent **REPART**:

DORIMENA	Sra.	<i>Baró.</i>
SGANAREL.	Sr.	<i>Santpère.</i>
SENYOR GERONI	»	<i>Ginestet.</i>
DOCTOR PANCRACI	»	<i>Puggari.</i>
DOCTOR MARFURÍ.	»	<i>Capdevila F</i>
LICAST.	»	<i>Lapera.</i>
AICANTOR	»	<i>Garcia.</i>
ALCIDAS.	»	<i>Gimenez.</i>

La present edició està ajustada
ab las representacions actuals.

La Sociedad de Autores Españoles, es la encargada del cobro de
drets d' autor y donar el permís pera las representaci3ns.

Queda fet el diposit que marca la lley.

ACTE UNICH

PLASSA

ESCENA PRIMERA

SGANAREL, sortint de sa casa y enrahonant á n' els de dintre.

SGAN. Ja tornaré desseguida. Mentrestant tingueu compte de la casa, y que tot vagi com cal. Si 'm portessin diners, aneume á cercar ben depressa á cal senyor Geroní, y si me'n vinguessin á demanar, digueu qu'he sortit y que no tornaré en tot el día.

ESCENA II

El mateix, GERONI, que ha sentit les últimes paraules.

GERO. Vetaqui un' ordra ben sàbia

SGAN. Ah! Senyor Geroni! Si que 'm venin bé!
Cabalment ara us anava á trobar.

GERO. Y donchs, que hi ha de nou?

SGAN. Volía enterarvos d'un assumpto que porto

- de cap, porque m'hi donguessiu la vostra opinió.
- GERO. De molt bona gana. Si que me'n alegro de trovarvos; aixís ens podrém parlar aquí am tota llibertat.
- SGAN. Donchs convé que us poseu sobre sí. Es tracta de que se m'ha proposat una cosa d'importancia, y crech qu'es bó no fer res sense haberse aconcellat amb els amichs.
- GERO. Us agraeixo molt que hagueu pensat en mí per semblant cosa. Ara no més m'heu de dir de que's tracta.
- SGAN. Pro avans de tot, us demano que no m'aduleu gens ni mica, sinó que'm dongueu neta y clara la vostra opinió.
- GERO. Ho faré aixís, ja que m'ho demaneu.
- SGAN. No hi há res més lleig que un amich que no vos parli am tota franquesa.
- GERO. Tenfu rahó.
- SGAN. Y en els temps que corrém, se'n trovan tants poch d'amichs veritables...
- GERO. Això si qu'es ben cert.
- SGAN. Prometeume, donchs, senyor Geroni, que'm parlareu amb el cor á la má.
- GERO. Vos ho prometo.
- SGAN. Jureumho!
- GERO. Paraula d'amich! Vinga, donchs, l'assumpto.
- SGAN. Es que voldría que'm diguessiu si faría bé de casarme?
- GERO. Quí, vos?
- SGAN. Sí; jo, jo mateix! Qué vos en sembla?
- GERO. Avans voldría que'm diguessiu una cosa.
- SGAN. Que?
- GERO. Quina edat podeu tenir vos ara?
- SGAN. Jo?
- GERO. Si, vos.
- SGAN. Com hi ha mon, no ho se pás; pero, per ara'm porto molt bé.
- GERO. Y ara?... no sabeu poch més ó menys, els anys que teníu?
- SGAN. No. Que us creyéu que s'hi pensa amb aixó?
- GERO. Veyám, digueume; quants anys teníau quan, ens varem coneixer?
- SGAN. No tenía pas més que vint anys.
- GERO. Quant temps ens hi varem estar á Roma?

- SGAN. Vuyt anys.
- GERO. Quant hi vau viure á Inglaterra ?
- SGAN. Set anys.
- GERO. Y á Hòlanda, 'hont vau anar després ?
- SGAN. Cinch anys y mitj.
- GERO. Quan fá qu' heu tornat aquí ?
- SGAN. Vaig tornar el cinquanta dos.
- GERO. De cinquanta dos á seixanta quatre, hi van dotze anys, em sembla; cinch á Holanda, fan disset; set á Inglaterra, fan vintiquatre; vint d'estada á Roma, fan trenta dos; y vint que 'n teníeu quant ens vam coneixer, en fan cinquanta dos justos. Aixís es, senyor Sganarel, que, segóns confessió vostra, teníu uns cinquanta dos ó cinquanta tres anys.
- SGAN. Qui, jo? Aixó si que no pot ser!
- GERO. Per Deu, el calcul no potser més just. Y ara us tinch de dir am tota franquesa y com amich, tal com m' heu fet prometre de parlarvos, que 'l casament no us convé de cap de las maneras. Aixó es una cosa que 'ls joves s' hi han de pensar molt aváns de ferla; pero la gent de la vostra edat no hi té de pensar gens; y si 's diu que la bogeria més grossa es casarse, no veig res pitjor que cometre aquesta bogeria, quant s' ha de tenir més enteniment. En fí, us ho dich ben clar; no us puch aconcellar que us caseu, y 'm semblarieu el més ridícul dels homes, si, havent sigut lliure fins ara, us volguessiu plantar á coll la càrrega més feixuga.
- SGAN. Donchs jo us dich que estich resoít á casarme, y que no seré gens ridícul casanme am la noya que pretench.
- GERO. Ah ! Aixó es altra cosa. Vos no m' ho havieu dit això.
- SGAN. Es una noya que m' agrada y á qui estimo de tot cor.
- GERO. Ah ! l' estimeu de tot cor?
- SGAN. Es clar! Y l' he demanada á son pare.
- GERO. L' heu demanada?
- SGAN. Si. Es un casament que 's té de fer aquesta nit. Tinch paraula dada..
- GERO. Donchs caseuvos. Ja no dich res més.
- SGAN. Abandonar els meus plans? Qué potser us

sembla, senyor Geroni, que jo ja no puch pensar en casarme? No parlém de l' edat que pugui tenir y mirém ben bé les coses. Hi ha cap home de trenta anys de semblant més fresch, y més fort que jo? No son tan bons com sempre els moviments del meu cos? Per ventura 's veu que tingui necessitat d'anar en carrossa, ó de que 'm portín am llitera? No tinch encara les millors dents del mon? (*Les ensenya.*) No faig ben bé els meus quatre apats per dia? Hi há cap ventrell mes fort qu' el meu? (*Tús.*) Jeml jeml jeml... Bé; que me' n dieu?

GERO. Teniu rahó. M' equivocaba. Fareu bé de casarvos

SGAN. Avans no era d'aquest parer; pero ara tinch rahóns poderoses, per pensar aixís. Además de l'alegría de tenir una dona ben maca que se'm menjará á festes, que 'm mimará y que 'm farà fregues quan estaré cansat; además d'aquesta alegría, considero que quedantme tal com estich, deixo perdre la mena dels Sganarels, mentres que si 'm caso 'm veuré revivre en els meus fillets que tindré 'l gust de veure; criatures sortides de mí mateix; ninetas que se m' assemblarán com dugas gotas d'aigua, que sempre jugarán dintre casa, que 'm cridarán papá quan torni de la vila y 'm dirán las cosetas mes xamosas. Mireu; ja 'm sembla que m' hi trovo; ja 'm veig voltat de mitja dotzena.

GERO. No hi ha rés mes agradable que aixó, y us aconsello que us caseu com més aviat millor.

SGAN. De veres m' ho aconselleu?

GERO. De veres. Es lo millor que podeu fer.

SGAN. Vaja; qu'estich molt satisfet de que m' hagueu aconsellat com amich veritable.

GERO. Y... digueume, si us plau. Qui es la noya qu' heu escullit per muller?

SGAN. La Dorimena.

GERO. Aquella joveneta tan distingida y galan?

SGAN. Sí.

GERO. La filla del senyor Alcantor?

SGAN. La mateixa.

GERO. Y Germana d'un tal Alcidas, que fins porta

espasa?

SGAN. Aixó mateix.

GERO. Deu de Deu!

SGAN. Que vos sembla?

GERO. Bon partit! Caseu vos desseguida.

SGAN. Veritat, qu' he escullit be?

GERO. Oh! y tall Y per cert, que sereu ben casat. Cu-teu, no perdeu temps.

SGAN. M' ompliu d' alegria. Gracies del concell, y us convido aquest vespre á casament.

GERO. No hi faltaré. Fins hi aniré ab careta per ferhi mes honor.

SGAN. Adeu siau!

GERO. (*Apart.*) La Dorimena, filla del senyor Alcantór, amb el senyor Sganarel, que no més te cinquanta tres anys... Bell matrimoni, com hi ha mon, bell matrimonil... (*Se 'n vá.*)

ESCENA III

SGANAREL, sol

SGAN. El meu matrimoni te de ser felís, puig posa alegre á tothóm, y fa riure á tots aquells á qui 'n parlo. Ara si que soch l' home mes ditxós!

ESCENA IV

El mateix y DORIMENA

SGDN. (*Apart.*) Ara vé la meva promesa; que n' es de bufona! Quin aire y quin cos! Hi pot haver algú que veyentla no tingui ganes de casarse? (*A Dorimena.*) Hont aneu, nena bonica, estimada esposa futura de vostre espós futur?

DORI. Vaig á fer compres.

SGAN. Ara si, hermosa nena, que comensarem é ser felissos l' un y l' altre. Ja no tindreu més el dret de negarme res y podré fer am vos tot lo que voldré sense que ningú se 'n escandalisi. Oy, que n' esteu molt de contenta d' aquest matrimoni, nineta del meu cor?

DORI. Contentíssima; us ho asseguro! Perque fins El casament per forsa.

ara el g nit del meu pare m' ha tingut subjecte d' una manera insufrible. No s  quant temps f  que 'm neguitejo pensant en la poca llibertat que 'm dona, y m s de cent voltes he desitjat que ell me cas s, per sortir ben depressa del encongiment am que 'm trobava, y estar en situació de fer lo que 'm pass s pel cap. Gracies   Deu, hem arribat   bon hora y 'm preparo d' aquí endevant   divertir-me per recobrar el temps perdut. Com sou un home molt galan y sabeu com se té de viure, crech que far m un matrimoni model, y que no sereu d' aquells marits c cores que volen que ses mullers visquin com  lives. Us confesso que aix  no m' acomodaria pas gens y que la soletat me desespera. M' agrada el joch, les visites, les reuni ns, els regals, els passeigs... En una paraula, totes les coses que donen gust, y debeu estar satisfet de tenir una dona del meu taran-n . No tindr m may rah ns. No 'm ficar  en vostres assumptos, y espero que vos tampoch us ficar  amb els meus; donchs soch de parer qu' es precis complaurers mutuament; y qu' es inútil casarse per mortificar-se l' un   l' altre. En f , espero que quan ser m casats, viur m com dugues persones que saben de que se les heuhen. Crech inútil dir que la gelosia no us té d' encaparrar poch ni molt y que n' hi haurà prou am la certesa que tindreu de la meva fidelitat, com jo la tindr  de la vostra. Pero, que teniu? Heu cambiat de cara!

SGAN. R s, qu' he sentit un rodament de cap.

DORI. D' aix  'n pateix molta gent, pero ja us en curareu amb el matrimoni. Adeu siau. Ja 'm friso per tenir vestits com cal y arreconar aquest drapots. Ara m' en vaig tot seguit per acabar de comprar tot lo que 'm falta. Ja us far  venir els marxants. (*Se 'n v .*)

ESCENA V

SGANAREL, GERONI

GERO. (*Sortint.*) Ah! senyor Sganarel; que me 'n alegro de qu' encara sigueu aquí. Acabo de trovar un argenter, que havent sabut que cerqueu un anell amb un diamant ben bonich per regalar á la vostra esposa, m' ha demanat que us parlés en nom seu per dirvos que 'n té un d' hermostíssim per vendre

SGAN. Pero si aixó no porta cap pressa.

GERO. Que voleu dir? Que s' han fet aquells entusiasmes de no fá gaire?

SGAN. Donchs mireu; ara mateix m' han vingut escrúpols sobre 'l matrimoni, y avans de tirar endevant, voldría tornar á examinar l' assumpto, y que m' expliquessin al mateix temps un somni qu' he tingut aquesta nit y que fins ara no m' ha vingut á la memoria. Ja sabéu qu' els somnis son com els miralls hont descobrim moltes vegades tot lo que 'ns té de succehir. Me semblava qu' era en un barco, ab molt temporal, y que...

GERO. Senyor Sganarel, me sab molt greu, pero tinch un assumpto entre mans que 'm priva d' escoltarvos. No hi entench res ab somnis y en lo tocant al matrimoni. aquí teniu dos sabis, dos filosops, vehins vostres, que son gent apropósit per descapdellar tot lo que 's pugui dir sobre l' assumpto. Com son d' escoles diferents, podeu examinar els seus distints parers. Per la meva part ja us ho he dit tot; aixís, donchs, á reveure (*Se 'n v á.*)

SGAN. (*Sol.*) Aquest home te rahó. M' aconcellaré amb aquesta gent; ells me dirán lo que fá al cas, y aixís me treurán de dubtes.

ESCENA VI

El mateix PANCRACI, que surt de casa Marfuri,
dirigintse dintre.

PAN. Lo que sou, es un desvergonyit! Un home que desconeix la bona disciplina, digne de

- ser desterrat de la república de les lletres.
- SGAN. Al menys aquest arriba apunt.
- PAN. Si; jo 't provaré am bones rahóns, te faré veure per Aristoteles, el filosof dels filosofs, qu' ets un ignorant, un ignorantíssim, ignorantificador y per tots els casos y modos imaginables.
- SGAN. (*Apart.*) Se deu haver enfadat amb algú. (*A Pancraci.*) Senyor!
- PAN. (*Sens veurel.*) Te vols enredar á discutir y no sabs tan sisquiera els principis de l' argumentació.
- SGAN. (*Apart.*) La rábia el priva de veurem. (*A Pancraci.*) Senyor!
- PAN. (*Mateix joch.*) Es una preposició condemnable en tots els terrenys de la filosofia.
- SGAN. (*Apart.*) L' han fet enrabiari molt! (*A Pancraci*) Bé...
- PAN. *Toto cælo, tota vĩa aberras.*
- SGAN. Beso les mans del senyor Doctor.
- PAN. Servidor vostre.
- SGAN. Se pot...
- PAN. (*Tornantse á girar cap á fora.*) Ja sabs ben bé lo que has fet? Es un sílogisme *in Balordo*.
- SGAN. Vos...
- PAN. La major es inepta, la menor impertinent, y la conclusio ridícula.
- SGAN. Jo...
- PAN. (*A fora.*) Avans reventaría que confessar lo que dius, y sostindre la meva opinió fins á la última gota de la meva tinta.
- SGAN. Puch...
- PAN. Sí; defensaré aquesta preposició *pugnis et calcibus, unguibus et rostro*.
- SGAN. Senyor Aristóteles; se pot saber perquè esteu tan enrabiati?
- PAN. Pel motiu mes just.
- SGAN. Expliquéuvos.
- PAN. Un ignorant m' ha volgut sostenir una preposició errònea; una preposició espantosa, esgarrifosa, detestable!
- SGAN. Puch saber lo qu' es?
- PAN. Ah! senyor Sganarell! tot está capgirat avuy dia, y 'l mon ha caigut dins una corrupció general. Una llicencia espantosa regna per

tot arreu, y 'ls magistrats que han sigut establerts per mantenir l'ordre en aquest estat, haurian de morir-se de vergonya, avans de sofrir un escándol tan intolerable, com el de que us vull parlar!

SGAN. ¿De que 's tracta?

PAN. No es horrorós, no es una cosa que demana un cástich de Deu, sofrir que 's parli publicament, de la forma d'un barret?

SGAN. Que diheu aral

PAN. Sostinch que's té de dir la figura d'un barret; tant mes quan la diferencia que hi ha entre la forma y la figura, es que la forma es la disposició exterior del cossos animats; y la figura la disposició exterior dels cossos inanimats, y com que 'l barret es un cos inanimat, deu dir-se la figura d'un barret, y no la forma. (*Cap á fora.*) Sí, ignorant que sou, es precis enrahonar aixís, y aquets son els termes precisos d' Aristóteles en el capítol sobre la calitat.

SGAN. (*Apart.*) Ja 'm pensava que tot se 'n havia anat al diable! (*A Pancraci.*) Senyor Doctor, no hi penseu mes am tot aixó, Jo..-

PAN. Tinch una rábia que perdo els estreps!

SGAN. Deixeuvos de formes y de barrets, us tinch de parlar d'un assumpto. Volfa...

PAN. Desvergonyit!.. impertinent!..

SGAN. Per amor de Deu, poseuvos sobre sí. Escolteu!

PAN. Ignorant!

SGAN. Vaja, home!... De...

PAN. Voler sostenir semblant proposició...

SGAN. No té rahó. Com...

PAN. Proposició condemnada per Aristóteles!

SGAN. Es vritat, per...

PAN. Y am termes ben precisos.

SGAN. Teníu rahó. (*Cap á fora.*) Sí, sou un ase, un pocavergonya de voler discutir amb un Doctor, que sab llegir y escriure. L'he deixat amb un pam de nás! Ara us vull consultar un negoci que m' amohina. Tinch ganes de pendre muller per no estarme sol á casa. La noya es bonica y ben feta; m' agrada molt y está més que contenta de casarse ab mí.

- Son pare me l' ha dada, pero tinch un xich de por de lo que ja podeu suposar, es á dir de la desgracia que ningú plany, y us voldria demanar, com á filosof, que 'm donguessiu la vostra opinió. Que vos sembla? Digueu!
- PAN. Avans de convenir en que 's tinga de dir, la forma d'un barret, convindría am *datur, vacuum, in rerum natura*, y en que no soch mes que un ruch!
- SGAN. (*Apart.*) Malvinatje l' home! (*Alt.*) Pero senyor Doctor, me voleu fer el favor d' escoltar una mica á la gent? Fá mes d' una hora, que us parlo y no responeu a lo que us dich!
- PAN. Dispenseume, pero la rabia se m' emportal!
- SGAN. Deixeho corre, home, y escolteume.
- PAN. Apa, diguéu.
- SGAN. Us voldría parlar d' una cosa.
- PAN. Y de quina llengua voleu fer us per parlar-me?
- SGAN. Com, de quina llengua?
- PAN. Sí.
- SGAN. Donchs, home, de la meva; de la que tinch á la bocal! Que voleu que vagi á enmatllevar la del vehins?
- PAN. Vull dir, de quin idioma, de quin llenguatje?
- SGAN. Ah! Aixó es altre cosa.
- PAN. Me voleu parlar italiá?
- SGAN. No.
- PAN. Alemany?
- SGAN. No.
- PAN. Inglés?
- SGAN. No.
- PAN. Llatí?
- SGAN. No.
- PAN. Grech?
- SGAN. No.
- PAN. Hebreo?
- SGAN. No.
- PAN. Syri?
- SGAN. No.
- PAN. Turch?
- SGAN. No.
- PAN. Arabe?
- SGAN. No.
- PAN. Castellá?

- SGAN. Nol nol Catalá, catalá y catalá!
PAN. Ah! Catalál
SGAN. Aixó mateix, home!
PAN. Donchs passeu al altre cantó, porque aquesta orella está destinada á escoltar las llengües científiques y extrangeres, y l' altra per la vulgar y la materna.
- SGAN. (*Apart.*) Y que cumpliments que gasten aquest dimoni de gent!
PAN. Digueu, donchs.
SGAN. Home, voldría consultarvos un petit dubte.
PAN. Ah! ah! Un dubte de filosofa, eh?
SGAN. Dispenseu, no...
PAN. Deurieu volguer saber si la substancia y l' accident, son termes sinónims ó equivochs am relació á n' al ser.
- SGAN. Res d' aixó, home, Vol...
PAN. Si la llógica es un art ó una ciencia.
SGAN. No, home, no. Jo...
PAN. Si té per objecte les tres operacións del esperit ó solament la tercera.
- SGAN. No, no es aixó. Jo...
PAN. Si hi ha deu categories ó no n' hi ha més que una.
- SGAN. Tampoch. Jo...
PAN. Si la conclusió es la essencia del silogisme.
SGAN. Encara menys. Jo...
PAN. Si la essencia del bé se trova dintre del desitj ó de la conveniencia.
- SGAN. Pero no, home...
PAN. Si 'l bé está relacionat mutuament amb el fi.
SGAN. Que no, dich!
PAN. Si 'l fi 'ns pot conmourre pel seu ser real ó pel seu ser intencional.
- SGAN. No, no, no, nol per mil dimonis, nol
PAN. Expliqueumè, donchs, el vostre pensament, porque m' es impossible endevinarho.
- SGAN. També us el vull explicar, pero es precis que m' escolteu. (*Mentres aquest diu.*) El negoci de que us tinch de parlar, es que tinch ganes de casarme amb una noya jove y maca. L' estimo y l' he demanada á n' el seu pare; pero com que tinch por... (*Diu al mateix temps sense escoltarlo.*)
- PAN. La paraula fou concedida al home per expli-

car el seu pensament, y aixís com els pensaments son la imatge de les coses, les nostres paraules son també la imatge dels nostres pensaments. (*Sganarel impacient li tapa varies la boca vegadas am sa mà y 'l Doctor continua parlant aixís que Sganarel treu la mà.*) Pero aquestes imatjes se diferencien de les altres, en que aqueixes se distingeixen per tot de llurs originals; y de que la paraula porta en sí mateixa llur original, ja que no es res mes qu' el pensament explicat per un signe exterior, de manera que 'ls que pensen be, son també 'ls que parlen millor.—Expliqueume, donchs, el vostre pensament per medi de la paraula, qu' es el signe mes intel·ligible de tots.

SGAN. (*Empeny al Doctor cap á sa casa y li tanca la porta darrera seu per prrvarla de sortir*) Dimoni d' home! Que xerraire!

PAN. (*Desde sa finestra.*) Si, la paraula es *animi i. - dco expeculum*; es la intérprete del cor, es la imatge de l' ánima; es un mirall que'ns presenta en sencillés els secrets mes fondos de la nostra individualitat; y ja que tenim la facultat de raciocinar y de parlar tot d' un cop, per quin motiu no us serviu de la parau la per ferme comprendre 'l vostre pensament?

SGAN. Es lo que vull fer; pero si no 'm voleu escoltar.

PAN. Ja us escolto, parleu.

SGAN. Deya, donchs, senyor Doctor. que...

PAN. Sobretot sigueu concís!

SGAN. Ho seré.

PAN. Eviteu la prolixitat!

SGAN. Pero...

PAN. Dividtu el vostre discurs en un apotegma lacónich!

SGAN. Vos...

PAN. Rés de preámbuls ni de ciramloquis. (*Sganarel, enfadat de no poguer parlar, agafa pedres per tirarles pel cap del Doctor.*) Que diastre! Us enfadeu per contes d' explicarvos? Vaja, que sou més impertinent qu' el que ha volgut sostenir, que 's te de dir la forma d'un barret;

y us provará sempre que volgheu am rahòns demostratives y convincentes, y per arguments *in bárbara* que no sou y no sereu més que una pécora, y que jo soch y seré sempre, *in utroque jure*, el Doctor Pancracil

SGAN.

Dimoni de xerrayrel

PAN.

(*Entrant altre cop á la escena.*) Home lletrat! erudit!

SGAN.

Encara mes?

PAN.

(*Anant y tornant.*) Home de saber, de capacitat, coneixedor de totes les cienciaa naturals, morals y politiques, home sabi, sapientíssim per *omnes modos et casus*; home que coneix la superlativitat, faules, mitologies y histories, gramática, poesia, retórica, dialéctica y sofística, matemaiques, aritmética, óptica, omnicrítica, física y estética, cosmonetría, geometría, especulació y especulativa, medicina, astronomía, astrología, fisionomía, methoposcopia, quiromancia, geomancia, etzetera, etzetera... (*Se 'n vá.*)

ESCENA VII

SGANAREL, sol.

Que se 'ls emporti el diable á n' aquets sabis que no volen escoltar á la gent! Ja m' ho habien dit que 'l seu mestre Aristóteles no era més que un xerrayre; aniré á trovar l' altre. Potser que sigui més reposat y més tractable—Ave María. (*Trucant.*)

ESCENA VIII

El mateix, MARFURI

MAR.

Que se li ofería, senyor Sganarel?

SGAN.

Senyor Doctor, necessitaria dels vostres concells per un assumpto que m' interseessa. (*Apart*) Aixís m' agrada! Aquest al menys s' escolta á la gent.

MAR.

Senyor Sganarel, m' hauréu de fer el favor de parlar de altra manera. La nostra filosofia ens ensenya de no anunciar may cap propo-

sició decisiva; de parlar de tot ab incertitut; de suspendre sempre el nostre judici; y per aixó mateix no tenim de dir: He vingut; si no:— Me sembla que' he vingut.

SGAN.

Que m' ho sembla?

MAR.

Sí.

SGAN.

Diastrel! Es clar que m' ho té que semblar, sent aquí.

MAR.

Aixó no es cap conseqüència, y us pot semblar sens que sigui veritablement aixís.

SGAN.

Com? Que no 's veritat qu' he vingut?

MAR.

Aixó es incert; y hem de duptar de tot.

SGAN.

Com? Que no soch aquí, y que vos no 'm parleu?

MAR.

Me sembla que soch aquí y que us parlo, pero no es segur que aixó siga cert.

SGAN.

Bé, que potser us en burleu? Soch aquí y us veig ben bé. No hi ha donchs cap «me sembla» possible! Feume 'l favor de deixar aqueixes sotileses y aném al grá. Us venia á dir que tinch ganes de casarme.

MAR.

Jo no ho sé!

SGAN.

Pero jo us ho dich.

MAR.

Potser sí!

SGAN.

'La noya am qui 'm vull casar es molt 'jova y molt maca.

MAR.

No dich que no.

SGAN.

Faré ben fet ó mal fet si m' hi caso?

MAR.

Potser sí, potser no,

SGAN.

(*Apart.*) Ara aquest me surt amb un ciri trencat! (*A Marfuri.*) Us pregunto si ho encertaré casantme amb aquesta noya?

MAR.

Segóns y com.

SGAN.

Faré mal fet?

MAR.

Quí sab!...

SGAN.

Féume 'l favor de respondre 'l cas.

MAR.

Aixís ho faig.

SGAN.

Sento una gran inclinació per aquetsa noya,

MAR.

Potser sí.

SGAN.

Son pare me l' ha dada.

MAR.

Ja pot ser.

SGAN.

Pero si m' hi caso, tinch por de que me fassi desgraciat.

MAR.

No dich que no pugui ser.

SGAN.

Que us sembla?

- MAR. impossible.
- SGAN. Pero, que faríeu en el meu lloch?
- MAR. No ho sé.
- SGAN. Quin concell me doneu?
- MAR. Lo que us agradi més.
- SGAN. La mosca ja 'm comensa á pujar al nas!
- MAR. Me 'n rento ben bé les mans.
- SGAN. Dimonil quin somía truites!
- MAR. Succehirá lo que Deu vulguil
- SGAN. (*Apart.*) Pillet de set soles! Ja 't faré fer un altre só, filosop del dimonil (*Li pega.*)
- MAR. Ayl ayl ayl
- SGAN. Tél A aquí tens la teva xerramecal Ja m' he esbravat! Ja 'm trovo millor!
- MAR. Ont s' es vist? Quina insolencia! Maltractar-me d' aquest modol Atrevirse á bastonejar á un filossop de tant de mérit!
- SGAN. Féume 'l favor de parlar-me d' altre modo. Y em de duptar de tot y no 'm de dir que us he pegat, sino que us ho sembla que hus he pegat.
- MAR. Es que me 'n vaig á trobar al Comisari, per darli part dels cops qu' he rebut.
- SGAN. Me 'n rento las mans.
- MAR. Es que tinch l' esquena ben marcada.
- SGAN. Potser sí.
- MAR. Y ets tu qui m' ho has fet.
- SGAN. No forá pas impossible.
- MAR. Obtindre sentència contra tú.
- SGAN. No ho sé.
- MAR. Y 't condemnaré al tribunal.
- SGAN. Succehirá lo que Deu vulgui.
- MAR. Ja ho veurás lo que 't succehirá. (*S' en vá.*)

ESCENA IX

SGANAREL, sol

Vaja no hi ha medi de treure res d' aquest dimoni d' home. Tant sè ara com quan l' he anat á trovar. M' agradaría saber qu' es lo que té de fer un home que vol y dol. Potser no li ha passat á ningú lo que á mí 'm passa. Convé que jo sápig absolutament la planeta del meu matrimoni; aixís es que aniré á tro-

var aquest gran bruixot de que 's parla tant y que am son art admirable fa veure á cada h  lo que desitja. Callal me sembla que no tindr  d'anar   trovar al bruixot per r s, perqu  ara v  qui m' ensenyar  tot lo que demanar pugui.

ESCENA X

El mateix, en un recó d' escena sense ser vist.

DORIMENA y LICAST.

LIC. De veres, hermosa Dorimena, no ho diheu en broma?

DORI. Molt en s rio ho dich.

LIC. Es cert que us caseu?

DORI. Y tan cert!

LIC. Y 'l casament es aquest vespre?

DORI. Aquest vespre.

LIC. Y podeu, mal cor, oblidar aixís l' amor que jo sento per vos? Y la dolsa paraula que m' habieu dat?

DORI. R s d' aix l Us considero sempre de la mateixa manera, y aquest casament no us té d' amoinar gens. Amb aquest home no m' hi caso per amor y unicament l' accepto pels seus diners. Jo no tinch posició, vos tampoch, y sense quartos ja sabeu que en aquest mon no s' hi està gens bé, y es precis tenirne   qualsevol preu. He aprofitat aquesta ocasió per posarme 'ls  ssos   lloch y ho he fet am l' esperansa de veurem aviat lliure del beneyt am qu  'm caso. Es un home que no trigar  gayre   morir-se, y que   tot estirar no té mes que sis mesos de vida. Us garanteixo la seva mort dintre 'l temps que dich; y no tindr  de demanar gayre   Nostre Senyor que 'm concedeixi el dols estat de viuda. (*Dirigintse   Sganarel   qui veu.*) Justament estavem parlant de vos y 'n deym tot el bé del mon.

LIC. Aquest senyor es...

DORI. S , aquest senyor es el que 's casa ab m .

LIC. Permeteu senyor meu, que us felicit pel vostre casament y que al mateix temps us ofereixi els meus serveys. Us puch assegurar

que preneu una esposa de totes prendes.—Y á vos, senyoreta, us diré que me 'n alegro tant com vos del bon acert qu' heu tingut en escullir aytal persona. No podieu trovar res millor, perque 'l senyor fa cara de ser un marit model. Si senyor, vull ser amich vostre, visita de la casa y 'l vostre company de diversions.

DORI. Us dono les gracies per l' honor, que 'ns feu; però el temps passa; prou que 'ns en quedarà de sobres per enrahonar.

ESCENA XI

SGANAREL, sol

SGAN. Ara sí que n'estich aburrit del meu casament Y 'm sembla que m' en vaig á retirar la meva paraula. Ja m' ha costat alguns quartos, pero val mes aixó qu' exposarme á quelcom de pitjor. Sí ab manya me 'n pogués escabullirl (*Trucant á la porta de casa d' Alcantor.*) Ave Marial

ESCENA XII

El mateix, ALCANTOR

ALC. Deu vos quart, gendre.
SGAN. Per servirvos, senyor Alcantor.
ALC. Que ja veniu per la boda?
SGAN. Dispenseume...
ALC. Creveu qu' estich tant impacient com vos.
SGAN. Venía per altra cosa.
ALC. Ja ho tinch tot apunt per la cerimonia...
SGAN. No, si no 's tracta d' aixó.
ALC. Ja tinch contractats els violins, el refresch encarregat y la meva filla ja está vestida y á punt de rebreus.
SGAN. No vinch pas per aixó.
ALC. Per fi quedarán satisfets els vostres desitjos y res té de retardar la vostra satisfacció.
SGAN. Home, no, sí no es aixó.
ALC. Vaja, entreu, gendre.
SGAN. Us uindría de dir dugues paraules...

- ALC. Vaja, home, no feu compliments. Féume 'l favor d' entrar desseguida.
- SGAN. Us dich que no. Avans us tinch de parlar.
- ALC. Ah! Voleu dirme alguna cosa?
- SGAN. Sí, home.
- ALC. De que 's tracta?
- SGAN. Senyor Alcantor, es cert qu' he demanat la má de la vostra filla y que vos me l' heu concedida, pero 'm sembla que soch una mica massa vell per ella y crech que no soch massa del seu agrado.
- ALC. Dispenseu, pero á ma filla l' hi agradeu tal com sou, y estich segur que viurá molt bé am vos.
- SGAN. No ho cregueu pas; devegades soch molt repellut y potser la faria patir massa amb el meu génit.
- ALC. La meva filla es molt complacent, y ja veureu com s' avindrà am vos del tot.
- SGAN. Es que tinch algunes nafres que li podrien fer fástich.
- ALC. No 'n feu cabal. Aixó no es res. Una dona com cal, no 's fastigueja may del marit.
- SGAN. Be, voleu que us ho digui clar? Vos aconcello que no me la doneu.
- ALC. Que us burleu de mí? M' estimaría mes morir-me que mancar á la meva paraula.
- SGAN. Aixó ray; ja us en faig franch.
- ALC. De cap manera; us l' he promesa y será vostra, malgrat tots el que la pretenen.
- SGAN. (*Apart.*) Dimoni d' home!
- ALC. Mireu; us tinch una estimació y una amistat tan fortes, que negaría la meva filla á un primcep per donarvosla.
- SGAN. Senyor Alcantor, me considero molt honrat am lo que 'm diheu; pero, vaja, clar y net, no 'm vull casar!
- ALC. Qui, vos?
- SGAN. Jo, sí!
- ALC. Y perquè?
- SGAN. Perqué? Perque no m' hi sento pas inclinat al matrimoni, y vull fer com el meu pare y tots els meus avis, que no 's varen casar may Escolteu; la voluntat es lliure; no m' agrada que ningú fassi res per forsa. Vos heu com-

promés ab mí per casarvos am la meva filla, y tot ho tinch á punt per la boda, pero ja que us en voleu desdir, deixeu-me anar á veure lo que s' hi pot fer. Totseguit tindreu resposta meva. (*Se 'n vá.*)

ESCENA XIII

SGANAREL, sol

Vaja, es mes tractable de lo que 'm pensaba, y 'n bona fé 'm creya que 'm costaria molt mes desempellegarmen. La veritat es que quant mes hi penso mes bé trovo qu' he fet de sortirmen d' aquest negoci.—Me 'n hauria arrepenit tota la vida del pas que anava á donar. Ara vé 'l fill. Me deu portar la resposta.

ESCENA XIV

El mateix, ALCIDES

ALC. (*Parlant ab dolcesa afectada.*) Senyor soch el vostre servidor més humil.

SGAN. Y jo el vostre de tot cor.

ALC. (*En el mateix tó*) El meu pare m' ha dit que habíau vingut per retirar la paraula donada.

SGAN. Es cert; me sab molt greu; més...

ALC. Oh! No hi fa pas res!

SGAN. Us asseguro que ho sento molt y desitjaría...

ALC. Tant se val, home! (*Presentant dugues espases á Sganarel*) Féume 'l favor d' escullir una d' aquestas dugas espases. La que volgueu.

SGAN. Una d' aquestas dugas espases?

ALC. Sí; féume aquest favor, si us plau.

SGAN. Perqué?

ALC. Ja que no voléu casarvos ab la meva germana, després d' haver donat paraula; no crech que prenguéu á mal la petita deferencia que tinch per vos.

SGAN. Com s' enten?...

- ALC. N' hi ha d' altres que mouríen gran escandol y s' enfadaríen am vos, pero nosaltres som persones que tením el costum de tractar els assumptos ab molta suavitat, y venía per dirvos ab tot el respecte que 'm mereixeu, que, si no hi trobéu inconvenient ens tindrem de batre.
- SGAN. Quina finesa de més mal gust!
- ALC. Vaja, feume 'l favor d' escullir.
- SGAN. Molt servidor vostre, pero per ara no tinch cap ganes de batrem. (*Apart.*) Quina manera de parlar tant tontal
- ALC. Donchs, senyor meu, té d' esser aixís.
- SGAN. Féume 'l favor d' enveinar aquesta finesa, si us plau.
- ALC. Féume 'l favor d' anar depressa perque m' están esperant per un altre assumpto.
- SGAN. Us dich que de cap de las maneras.
- ALC. No us voiéu batre?
- SGAN. No senyor; es inútil.
- ALC. De veres, no?
- SGAN. Que no, dich!
- ALC. Donchs ab el vostre permís. (*Li pega. Després d' haberlo bastonejat.*) Al menys, senyor meu, no tindréu rahó de queixarvos, ja veyeu que faig las cosas ab regla. Faltéu á la vostra paraula y 'm vull batre ab vos. No us voléu batre y us bastonejo. Tot aixó no pot ser més correcte y sou una persona massa corrent per desapropar el meu modo de procedir
- SGAN. (*Apart.*) Pero, quin dimoni d' home es aquest?
- ALC. (*Tornantli á presentar les dugues espases.*) Vaja, feu les cosas com cal y no us feu pregar tant.
- SGAN. Altre cop?
- ALC. No faig fer res per forsa á ningú, pero no tenni més que dos camins; batreus ab mi ó casarvos ab ma germana.
- SGAN. No m' agraden ni l' un ni l' altre.
- ALC. De veres?
- SGAN. De veres.
- ALC. Donchs amb el vostre permís. (*Torna á bastonejarlo.*)
- SGAN. Ayl ayl ayl

ALC. Sento vivament el veurem precisat á tractarvos aixís, pero jo us asseguro que no deixaré de pegarvos fins que 'm prometeu boda ó desafío. (*Torna á alzar el bastó.*)

SGAN. Ja 'm casaré! Ja 'm casaré!

ALC. Estich contentíssim de qu' entreu en rahó. Aixís l' assumpto podrà arreglarse á satisfacció de tothom. Al capdevall sou una de les persones que mes aprecio, y ho podeu ben creure, m' hauria sapigut molt greu que m' haguessiu obligat á maltractarvos. Ab el vostre permís vaig á cridar a' meu pare per dirli que já está tot arreglat. (*Truca á sa casa.*)

ESCENA XV

Els mateixos, ALCANTOR y DORIMENA

ALC. Aquí teniu al senyor Sganarel completament convensut. Ha volgut fer les coses de bon grat, y li podeu donar la má de la meva germana.

ALCAN. Aquí teniu sa má, ara sols falta que li dongueu la vostra. Que Deu sia lloat! Ja me l' he treta de sobre! Ara, d' aquí endavant, sols vos sereu el responsable dels seus actes. Aném, donchs, á celebrar am tota alegría aquest ditxós casament.

TELÓ

Setmanari Catalá de Literatura

Dedicat á fomenatar el Teatre de la terra

SURT ELS DISSAPTES.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ	Un trimestre	2 ptas
	Un any..	7'50 »

OBRAS PUBLICADAS

<i>Lo Contramestre.</i>	2' 00 Ptas.
<i>Las Eurás del Mas .</i>	2' 00 »
<i>Las Foyas de la Roser.</i>	2' 00 »
<i>Lo Ferrer de Tall.</i>	2' 00 »
<i>Los Segadors .</i>	2' 00 »
<i>Amor telefónich.</i>	1' 00 »
<i>Las claus de Girona.</i>	2' 00 »
<i>El Drach.</i>	1' 00 »
<i>Lo Monjo negre.</i>	2' 00 »
<i>¡Permétim!....</i>	1' 00 »
<i>Dillíns de sabater.</i>	1' 00 »
<i>Scta Terra.</i>	2' 00 »
<i>El casament per forsa.</i>	1' 00 »

Redacció y Administració:

CARRER PETRITXOL, núm 2.—BARCELONA.

Imprempta de Salvador Bonavia.

